FENOMENUL VIOLENȚEI REFLECTAT ÎN MASS-MEDIA

Luminița CULEA

CZU: 070:343.54(478) ***luminitaculea1998@gmail.com***

The phenomenon of violence continues to go viral in society, and that is why it is frequently in the media's attention, but due to this fact, media does not always fulfill its role as "society's guard dog" and according to this the reflection of these materials are not always of a good quality.

Fenomenul violenței în Republica Moldova, în ultima perioadă, a luat amploare și și-a diversificat considerabil formele.

Ca rezultat, violența a devenit unul dintre subiectele „de serviciu" ale presei, ea fiind abordată, practic, în toate tipurile de media, inclusiv în cele din domeniul jurnalismului online. Scopul lucrării noastre rezidă în cercetarea modalităților de mediatizare a materialelor ce vizează fenomenul violenței din perspectiva corectitudinii reflectării acestora. Pentru elaborarea studiului de caz, am selectat următoarele subiecte de cercetare: portalurile online generaliste Unimedia.md și Zugo.md, iar pentru a determina frecvența difuzării materialelor despre violență, precum și modul de reflectare al acestora în presa online, am stabilit două perioade de cercetare: 01-31.01.2019 și 01-31.01.-2020, atât pentru portalul Unimedia.md, cât și pentru Zugo.md.

Materialele jurnalistice puse în circuitul informațional în cele două perioade au fost analizate din perspectiva aspectului cantitativ și calitativ. Cercetarea noastră a fost pe următoarele criterii:

- genul materialelor (știre, interviu, reportaj, analiză, altele);
- tipul de violență descrisă (fizică, verbală, psihologică, sexuală);
- mediul în care s-a produs evenimentul (rural, urban);
- sexul persoanelor care sunt supuse violenței (femei, bărbați);
- vârsta (minori, maturi, persoane în etate);
- iconografia (fotografie, video, imagine simbol).

Portalurile de știri Unimedia.md și Zugo.md au produs în total 74 de materiale referitoare la această temă, dintre care: în prima perioadă de cercetare – 01-31.01.2019, aceste portaluri au pus în circuitul informațional 40 de articole despre violență. În schimb, în cea de-a doua perioadă monitorizată – 01-31.01.2020, jurnaliștii acestor portaluri au publicat 34 de materiale cu referire la subiectul cercetat.

În urma analizei cantitative a materialelor din perspectiva *genurilor jurnalistice,* constatăm că, în ambele perioade de cercetare, pe primul loc se situează știrea, cu un total de 37 de materiale, în prima perioadă cercetată și cu un total de 25 de articole, în cea de-a doua perioadă.

Analiza cantitativă din prisma variabilei *tipul de violență descrisă* a demonstrat faptul că, în ambele perioade de cercetare, cel mai mare tip de violență înregistrat în societate a fost cea fizică – 35 de materiale, în prima perioadă și 32 de materiale în perioada a doua, diferența fiind foarte mică, de doar 3 cazuri. În urma unor analize minuțioase a materialelor, am determinat faptul că mediul în care s-au înregistrat cele mai multe cazuri de violență diferă de la o perioadă la alta.

În prima perioadă de cercetare, s-au produs 28 de cazuri de violență în mediul urban și 12 cazuri în mediul rural, pe când, în cea de-a doua perioadă, numărul cazurilor înregistrate în mediul rural a crescut până la 19 cazuri, iar în mediul urban numărul a scăzut, 15 cazuri de violență. Analizând sexul persoanelor care au fost supuse violenței, am constatat că în ambele perioade monitorizate bărbații au fost cei mai supuși violenței. Astfel, în prima perioadă cercetată, 31 de bărbați au fost supuși violenței, iar 16 femei au fost victimele violenței.

Dacă în perioada anterioară s-au înregistrat cu 15 bărbați mai mulți decât femei, vedem că, în anul curent, numărul bărbaților a crescut cu 19 persoane mai multe decât femei, respectiv 27 de bărbați au fost supuși violenței și 8 persoane au fost femei. Unul dintre motivele explicabile ale situației respective este faptul că, în prezent, drepturile femeii sunt recunoscute și protejate, prin urmare, femeia de astăzi este mai puternică și mai încurajată de către legislație și de către organizațiile nonguvernamentale. Analizând materialele din perspectiva criteriului *vârsta,* situația se prezintă în felul următor: cea mai mare categorie de vârstă care este supusă violenței sunt maturii – 28 de persoane în prima perioadă de cercetare și 31 de persoane în cea de-a doua perioadă monitorizată.

Ultima variabilă de cercetare este iconografia pe care se axează jurnaliștii în vederea reflectării subiectelor despre fenomenul violenței.

Astfel, în prima perioadă monitorizată, pe prima poziție se situează imaginea simbol – 22 la număr, pe următoarea poziție este fotografia – 12 la număr, iar pe ultimul loc sunt materialele video – 10 la număr.

În perioada a doua de cercetare, situația s-a schimbat complet, astfel, pe prima poziție se situează atât fotografia, cât și materialele video – 15 materiale pentru fiecare din aceste categorii și respectiv, pe ultimul loc se află imaginea simbol – 13 la număr.

În continuare, ne-am propus să analizăm materialele din prisma aspectului calitativ. Astfel, am constatat că, în majoritatea materialelor jurnaliștii au avut tendința de a răspunde doar la două întrebări: Ce? și Cum? astfel, jurnaliștii încep știrea prin a informa publicul despre ce s-a întâmplat și continuă să spună cum a avut loc evenimentul, or, într-o știre jurnalistul trebuie să răspundă la cele 6 întrebări: Cine? Ce? Când? Unde? Cum? De ce?. În asemenea cazuri, cel mai potrivit ar fi ca jurnaliștii să acorde prioritate ultimei întrebări *De ce?*, pentru că atunci vor lămuri cauzele apariției acestui act de violență, iar oamenii vor înțelege fără echivoc subiectul.

De altfel, în unele materiale lipsesc sursele, cel puțin ar fi de dorit să existe o sursă oficială care să afirme existența subiectului respectiv și să vină cu unele precizări, în caz contrar, jurnalistul riscă să nu fie credibil. Totodată, în multe din materialele publicate, am observat o notă ridicată de subiectivism din partea jurnaliștilor, or, este cunoscut faptul că într-o știre jurnalistul trebuie să separe faptele de convingeri.

De altfel, în multe articole regăsim greșeli atât gramaticale, cât și de exprimare. Tocmai din această cauză, textul își pierde din lizibilitate, iar jurnalistul riscă să-i transmită cititorului ideea că nu a verificat materialul înainte de publicare, or, un text jurnalistic înainte de a fi distribuit necesită a fi revizuit încă o dată de către autor și în funcție de corectitudinea acestuia poate fi mediatizat. În continuare, am observat că mai există tendința jurnaliștilor de a formula titlurile doar pentru a câștiga audiență. Termenii de genul: *bătut cu bestialitate; bătut cu cruzime* încă se mai folosesc, iar din punct de vedere profesional nu este corect să fie utilizați. Am remarcat și faptul că jurnalistul nu este întotdeauna suficient de documentat în vederea reflectării subiectelor despre fenomenul violenței, pentru că, în unele materiale, cititorul nu poate afla cauzele declanșării actului de violență, precum și urmările agresorului în cauză, or, una dintre etapele de bază în vederea elaborării unui material jurnalistic este documentarea, care presupune colectarea informațiilor de pe teren din mai multe mijloace.

Așadar, **concluzia** noastră este că, deși subiectul acesta s-a aflat permanent în vizorul mass-mediei, la ora actuală nu vedem o tendință din partea jurnaliștilor de a încerca să reflecte mai calitativ și mai serios problema aceasta. Mai mult decât atât, nu sunt propuse soluții despre cum am putea să schimbăm în bine această situație.

Atâta timp cât jurnaliștii vor continua să reflecte superficial și incorect acest fenomen, el se va dezvolta în societate și publicul îl va percepe ca pe ceva obișnuit. În vederea îmbunătățirii aspectului calitativ al materialelor elaborate de către jurnaliști, dar și pentru ameliorarea fenomenului violenței în societate, venim cu următoarele recomandări pentru portalurile online: realizarea unor interviuri de problemă cu psihologi prin care se vor propune soluții referitoare la subiectul cum putem să prevenim și să combatem violența și elaborarea unor materiale de analiză care vor fi orientate spre explicarea minuțioasă a unui eveniment produs.